

РЕШЕНИЕ

№ 134

гр. М., 30.05.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – М. в публично заседание на единадесети май през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Аделина Тушева

при участието на секретаря С. Л. Г.А
като разглежда докладваното от Аделина Тушева Гражданско дело №
20221600100283 по описа за 2022 година

Производството е с правно основание чл. 432 ,ал. 1 от Кодекса на за застраховането /КЗ/ във връзка с чл. 45 от Закона за задълж.ята и договорите /ЗЗД/, образувано по искова молба на Л. Х. Ц. и И. Т. Я., и двамата от село Б., община М., действащи чрез пълномощници адвокат Н. Д. и адвокат Ж. Т. , с която са предявени срещу ЗАД О. гр. С. обективно и субективно съединени осъдителни искове: от Л. Ц. с цена 200 000 лева обезщетение за неимуществени вреди , от И. Я. с цена 150 000 лева и 50 000 лева обезщетения за неимуществени вреди и с цена 1755 лева обезщетение за имуществени вреди , ведно със законна лихва от 12.05.2022г., претърпени от тях в резултат на ПТП от 08.02.2022г. с основание договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите .

Като трето лице помагач на ответника по предявения от Л. Х. Ц. иск е конституиран с определение от 12.01.2023г. на САС по ч.гр.дело № 3536/2022г. И. Т. Я..

Твърди се в исковата молба, че на 08.02.2022 г. около 20:25 часа в с. Б., обл. М., на път 11-81, км. 91 + 500 в района на края на с. Б. в посока към гр. Б. настъпва ПТП между лек автомобил марка „XXX“, модел „XXX“, рег. № ***, с валидна ЗЗГОА при ЗАД “О.” АД, управляван от Д. П. Д., и мотокултиватор - мотофреза с прикачено ремарке, управлявано от И. Т. Я.. Твърди се, че в пряка причинно-следствена връзка с настъпилото ПТП са причинени тежки телесни повреди на И. Т. Я., както и тежки телесни повреди, несъвместими с живота на пътника в прикаченото ремарке - С.Ц., син на ищцата Л. Х. Ц. и единствен брат на И. Т. Я.. Като механизъм на ПТП-то се сочи, че водачът на лекия автомобил Д. П. Д. се е движел в нарушение на правилата за движ.е съгласно ЗДвП- с

висока и несъобразена скорост с пътната маркировка, сигнализация, видимост, не съобразявайки се и с другите участници в движ.ето, на прав път, като по този начин удря с висока скорост движещия се пред него мотокултиватор - мотофреза с прикачено ремарке.

За произшествието е съставен Констативен протокол за ПТП с пострадали лица с рег. № 1023- 49 по описа на сектор „Пътна полиция“ към ОД на МВР М., според който отговорен за произшествието е водачът на лекия автомобил . Във връзка с произшествието е образувано ДП № 155/2022г. по описа на Ру на МВР М., както и пр.пр. № 169/2022г. по опис на ОП М., което не е приключило. Към датата на ПТП-то е било налице валидно застрахователно правоотношение по задължителна застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите“ с ответника за ППС рег. № ***, с период на валидност до 01.09.2022 г..На 12.05.2022г. ищците като увредени лица са сезирали застрахователя с искане за заплащане обезщетения, като е заведена щета № 0411 -340-000192022/13.05.2022г.. Към искането е приложен констативния протокол , въпреки което с писмо с изх. № 99-2484/13.05.2022 г. ответникът е поискал от ищците представяне на допълнителни документи по образувано ДП, постановление за прекратяване на същото, съдебно решение, влязло в законна сила и мотиви към него.

По отношение иска на Л. Ц. се твърди, че същата е майка на починалия С.Ц., като от смъртта на сина си търпи билки и страдания. Загубила е син, нейна морална, емоционална и финансова опора в живота, продължител на рода ѝ, приятел, мъжката подкрепа в трудни моменти. Смъртта му е внезапна, настъпила по нелеп начин, отличаващо се с изключителна жестокост, което още повече засилва болките и страданията ѝ .Същата изживява изключително тежко загубата на сина си, а негативните последици от нея са невъзстановими и оставят дълбок и болезнен отпечатък завинаги. Синът ѝ е загинал в разцвета на сили си , в момент от живота на ищцата, която е пенсионер , когато има най-голяма нужда от неговата помощ, подкрепа и любов доизживявайки старините си, като двамата са живеели в едно домакинство и в една къща. Случилото се със сина оставя един траен отпечатък върху живота ѝ - наблюдава се промяна в поведението ѝ, страх да се вози в автомобил, при пресичане на улици, въобще движ.е навън. Л. напълно се е изолирала и затворила у дома си, където усеща единствено спокойствие, сигурност, че нищо лошо повече не може да я сполети. Твърди се, че при нея е налице страхова невроза, тъй като често изпада в паника, когато се налага да излиза извън дома си, да пътува, моли близки да идват при нея. Често се чувства в безизходица, като в капан и постоянно плаче.Страда от посттравматичен стрес, изразяващ се в нарушение на съня, често главоболие и тревожност, като наличните ѝ здравословни проблеми се задълбочават и развиват в отрицателна посока.

По отношение исковете на И. Я. са излож. твърдения, че вследствие произшествието е претърпял тежи телесни повреди . Постъпил е на 08.02.2022г. в болнично заведение в тежка кома, травматичен шок, счупване на долния край на бедрена кост закрито с тънка фрактурна линия в областта на главичката на фибулата, мозъчно сътресение, без открита вътречерепна травма, травматичен субдурален кръвоизлив, без открита вътречерепна травма, множество охлузвания и контузи рани по главата и тялото, постъпва в ОАИЛ по

спешност в състояние на травматичен шок, фрактура на слепоочната кост в дясно, двустранен мозъчен едем по изразен в ГМХ. Кома ССС - 6 т., поставен катетър, под активно наблюдение и лечение. На 15.02.2022г. е насочен за оперативно лечение относно счупването на бедрена кост при наличие на директна естензия. Постъпва със сърцебиене и главоболие, неспокоен, объркан, забравя, дезориентиран за място и време, при консултация с психиатър се установява ретроградна амнезия, главоболие, обърканост, забравяне, потене, неспокоен, дезориентиран, насочен за невролог, не сядва, не ходи. Съгласно Оперативен протокол от 17.02.2022г. под обща анестезия е извършено открито наместване на фрактура с вътрешна фиксация, поставена е заключваща плака за дистално бедро - дясна с комплект винтове, канюлиран винт - шайба Ф7. За периода 23.02.2022г.-02.03.2022г. е провел продължаващо лечение и ранна рехабилитация след оперативната интервенция като е бил в принудително лежачо полож.е по гръб, функционална немощ на десния долен крайник. След консултация с психиатър се установява, че е напрегнат, не спи, страхува се. Имал халюцинации слухови преди 2 дни, предписана терапия. Към произшествието е бил на 40 години, в трудоспособна възраст, работел е като помпиер и полевъд, като към настоящия момент не е в състояние да работи и ползва болнични. Вътрешната фиксация все още не е отстранена. Във връзка с претърпените телесни увреждания пострадалият търпи дълго болнично лечение, като търпи и ще продължава да търпи болки и страдания за един неопределен период от време. В продълж.е на вече шест месеца не е стъпвал самостоятелно на двата си крака, не може да се придвижва сам, имал е нужда от постоянен придружител - неговата съпруга, ползвал е памперси, поради принудителното легнало полож.е през цялото денонощие. Предстоят му бъдещи оперативни интервенции с цел премахване на некротична кожа, загрозяващи белези, както и поддръжка на поставените медицински изделия и евентуалното им премахването, предвид възрастта му. Към настоящия момент продължава да търпи болки и страдания - емоционално и физически и ще търпи, поради невъзможността да се движи напълно самостоятелно и безболезнено. Продължава да ползва болничен, да не може да работи, продължава да е в легнало полож.е принудително, съпругата му продължава да бъде негов придружител, да изпитва страхове, да изпитва силни болки в главата, световъртеж и да се чувства неспокоен, като психическото му състояние е силно засегнато.

Посочените увреждания при обичаен ход на оздравителния процес водят до трайно затруднение на двиЖ.ето на долен крайник за период от около година, като относно травмата на главата възстановяване не може да има, като усложнения са възможно в следващите най - малко пет години. Употребява от дата на ПТП множество медикаменти относно различните по вид травми, както и относно усложненото си психологично състояние причинено от силния шок и тежката черепно - мозъчна травма. Към датата на исковата молба се твърди, че е постъпил в болнично заведение за продължаване на лечението и поради настъпили усложнения.

В хода на лечението е направил разходи за медицински консумативи, метална остеосинтеза, разходи за закупуването на необходимите за лечението медикаменти и др. на стойност 1775 лева.

Относно иска на И. Т. Я. за неимуществени вреди във връзка със смъртта на неговия по - голям брат С.Ц. са излож. твърдения , че И. Я. е загубил своята най-голяма емоционална и духовна опора , своя брат С.Ц., център на неговото семейство с майка му. Със смъртта му той губи най - ценното в живота си - своя роден и единствен по - голям брат и любим човек до него. Смъртта настъпва по нелеп и ужасяващ начин и фактът, че той оцелява, а брат му загива на място и последните си часове прекарват заедно, още повече засилва болките и страданията, които изпитва.

Същият изживява тежко загубата на С.. Двамата са имали силна емоционална връзка, прекъсната от внезапната смърт, като завинаги е лишен от любовта и подкрепата на своя брат и любим човек, близък за него човек, на който е разчитал, който го е научил на всичко, предвид, че е по - голям с 8 години. Двамата са работили заедно, прекарвали са дните си заедно от зори до здрач на работа в нивата и след това у дома, И. е научил всичко от С. в живота си, винаги е бил наставляван от него, съветван, поучаван, критикуван, но не само, получавал е неговото одобрение и похвали. С. и бил за него, като баща, но едновременно и най-добър приятел и изповедник. И. е вървял абсолютно по стъпките на С., носил е неговите дрехи, играл с неговите играчки, в последствие се сприятелил и с неговите приятели. С. е бил изключително жизнен, активен, отзивчив, инициативен, изпълнен с желание да живее, желание да създаде и отгледа голямо семейство. Настъпилото събитие има за последица силно негативно влияние върху целия бъдещ живот на И. Я., като е налице особен интензитет на търпените болки и страдания и особена и изключителна близост с брат му , породена от силната обич между тях, пълно разбирателство, като смъртта му ще остави силно негативен отпечатък върху неговата психика.

Излож. са твърдения, че съпругът на Л. и баща на И. и С., е починал, което ги и е направило много близки помежду си и задружно семейство. С. се ражда през 1973 г. от майка Л. Ц. с неизвестен баща, който той не познава, мъж с който му майка е поддържала кратки отношения през живота си. Не след дълго Л. се запознава с Т. Я., който и става неин съпруг през 1980г. и доведен баща за С.. Като на следващата година се и ражда И., така чакан по - малък брат, приятел в забавления и бели за С., който естествено е бил неотлъчно до него, грижил се е за малкия И. от неговото раждане до смъртта на С.. През 2015г. семейството им губи Т. Я., баща за двете момчета, което ги превръща в абсолютно едно неразделно цяло двамата по между си и от друга страна за собствената им майка Л.. Стават още по - сплотени, близки, грижат се един за друг и С. естествено става стожер и водеща личност в семейството си, грижи се за майка си и брат си и осигурява всичко необходимо, както и любов и подкрепа, разчитат изцяло на него, въпреки че му се ражда син.

За ищците смъртта на С. е особено голяма и тежка загуба, тежестта от която се усеща все по-силно и все по-често с всеки изминал ден - чувствата се сами на този свят, изоставени, независимо от наличието на съпруга за И., тъй като връзката му със С. не може да бъде заменена и не можа да бъде компенсирана от друга съществуваща в живота му, остава голяма празнина. Ищците са били особено близки със С., винаги са се допитвали и са разчитали на неговото мнение, житейски съвет, времето с него винаги е било полезно и

приятно. Тези обстоятелства, а и фактът, че катастрофата е причинена така внезапно, а смъртта е отличаваща се с изключителна жестокост, правят загубата му един истински ужас и неописуема трагедия за ищците и за цялото им семейство. Те все още изживяват смъртта му, страдат от нарушение на съня, често главоболие и тревожност. Наблюдава се промяна в поведението им, като са станали дистанцирани и затворени, изпитат страх и безпокойство, че във всеки момент ще се случи нещо лошо с друг член на семейството им. Случилото се отразява силно негативно върху целия им бъдещ живот, тяхната самостоятелност, продължаване на живота им, като нормални хора. Винаги и за всичко са разчитали на С., който е бил най-голяма им опора и подкрепа за всяко начинание, а след загубата му те остават сами без ментор, настойник и пътеводител в живота, мъжа в семейството им, заместил баща и съпруг.

При така излож.те фактически твърдения се иска от съда да постанови решение, с което осъди ответното дружество да заплати :

- на Л. Х. Ц. сумата от 200 000 лева обезщетение за претърпени неимуществени вреди във връзка с настъпилата смърт на нейния син С.Ц.;

-на И. Т. Я. сумата от 150 000 лева обезщетение за неимуществени вреди и сумата 1 775 лева обезщетение за имуществени вреди във връзка с претърпените телесни повреди;

-на И. Т. Я. сумата 50 000 лева обезщетение за претърпени неимуществени вреди във връзка с настъпилата смърт на неговия брат С.Ц.,

- като по всеки от исковете се претендира заплащане , ведно със законна лихва , считано от датата на уведомяване с извънсъдебната претенция - 12.05.2022г. до окончателното ѝ изплащане и ведно със законна лихва , считано от 06.06.2022г. , датата, на която изтичат 15 работни дни от уведомяване на застрахователя до окончателното изплащане.

Ответникът с подаден в срок отговор оспорва предявените искове за главница и лихва по основание и размер, като не оспорва единствено наличието на договор за застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите , сключен между Застрахователно Акционерно Дружество „О.“ АД и собственика на лек автомобил марка „XXX", модел „XXX“, рег. № *** , валиден към 08.02.2022г. -датата на настъпване на процесното пътно - транспортното произшествие, както и настъпване на самото ПТП.

Оспорва твърденията за осъществен деликт от водача на застраховани при него лек автомобил в причинна връзка, с който да са настъпили претендираните вреди, като сочи, че в исквата молба не са излож. обстоятелства относно механизма на ПТП и вината за настъпването му.Твърди , че ПТП е възникнало по вина на И. Я. , управлявал неидентифицираното и неиндивидуализирано превозно средство, означено като „автокултиватор“, който без да се съобрази с правилата за двиЖ.е по пътищата и с пътната обстановка, е управлявал средството на забранено за двиЖ.е за подобни средства място, в тъмната част на денонощието, без да има каквато и да е светлинна индикация, при липса на светлоотразителни елементи, при неправилно боравене с уредите на средството, движейки

се незаконосъобразно и неправилно по пътното платно, със скорост несъобразена и застрашаваща всички останали участници в движ.ето, като по този начин е станал единствена причина за възникване на произшествието и резултата от същото. Водачът на лек автомобил марка „XXX" модел „XXX“ с рег. № *** не по своя вина е бил поставен в невъзможност да избегне настъпването на пътнотранспортното произшествие, като не е нарушил виновно правилата за движ.е и за него събитието е случайно. Ударът е настъпил в опасната зона на водача на лекия автомобил, в лентата му за движ.е и същият не е имал техническа и професионална възможност да предотврати настъпването на пътнотранспортното произшествие.

По отношение исковете с основания търпени вреди от смъртта на С.Ц. се твърди, че смъртта е настъпила по вина на И. Я., като се позовава освен на горепосочените обстоятелства и на факта, че е превозвал пътник в управляваното от него средство, което не е предназначено за превоз на пътници, нито за теглене на ремаркета и/или друг прикачен инвентар.

В условията на евентуалност се твърди съпричиняване на вредоносния резултат от страна на пострадалия С. поради това, че се е качил на ППС, което не е било предназначено за движ.е по пътищата отворени за обществено ползване, което не е било технически и конструктивно предназначено за превозване на пътници, не е имало необходимото за движ.е оборудване, включително, но не само необходимите светлинни сигнали за обозначаване на ППС-то, се е возил при водач, който е управлявал ППС след употреба п под влияние на алкохол и/или други упойващи вещества, както и се е возил при водач, който е управлявал ППС на място и със скорост несъобразена и застрашаваща всички останали участници в движ.ето, като пострадалото лице е било наясно с този факт.

По отношение иска на И. Я. за обезщетение за вреди търпени от смъртта на С.Ц., освен горепосочените обстоятелства, относими към основателността му, изтъква и доводи за недопустимост на този иск, поради липса на процесуална легитимация. Твърди се, че ищецът не попада в установения кръг от лица, имащи право да получават обезщетение за неимуществени вреди от деликт в случай на смърт с оглед разпоредбата на чл. 493а от КЗ , като се позовава и на постановките на Тълкувателно решение 1/2016г. от 21.06.2018г..

По отношение на исковете на ищеца И. Т. Я. за търпени неимуществени вреди от собствените му травматични увреждания са излож. следните твърдения:

Твърди наличие на съпричиняване от страна на ищеца, който с поведението си е станал причина за настъпилите по отношение на него травматични увреждания и свързаните с тях неимуществени и имуществени вреди, което се изразява в управление на ППС, което не е било предназначено за движ.е по пътищата отворени за обществено ползване и такова движ.е е недопустимо, е управлявал ППС в тъмната част на денонощието, като не е използвал необходимите светлинни и/или светлоотразителни сигнали за обозначаване на ППС-то си, с което е възпрепятствал възможността на водача на лекия автомобил да го забележи и да предотврати настъпването на произшествието, е управлявал ППС след употреба и под влияние на алкохол и/или упойващи вещества, е управлявал ППС със

скорост несъобразена и застрашаваща всички останали участници в движ.ето, като по този начин е станал основната причина за възникване на произшествието и резултата от същото.

На отделно основание, се твърди съпричиняване от страна на ищеца поради непровеждане на предписаното лечение, контролни прегледи и рехабилитация и/или физиотерапия, с което в значителна степен е допринесъл за интензитета и продължителността на търпените болки и страдания.

Изрично се оспорва размера на заявените искове претенции за неимуществени вреди като необосновано завишени.

Акцесорните претенции за лихва се оспорват като недължими, поради неоснователност на главните искове, а при условията на евентуалност се твърди, че изпада в забава от поканата, а за такава счита датата на получаване исковата молба, с която за първи път се заявява претенция за законна лихва. Отделно от това се твърди, че постановеният отказ за изплащане на застрахователно обезщетение е на база непредставяне от страна на ищите на доказателства, установяващи безспорната вина на водача, поради което и дружество е било в обективна невъзможност да се произнесе по заведената претенция. Искането за присъждане на два вида лихва върху едно и също вземане се оспорва с твърдения за наличие на анатоцизъм, недопустим в гражданските правоотношения.

Доказателствата по делото са писмени и гласни, като са приети заключения по съдебно - медицинска, автотехническа и комплексна психологична и психиатрична експертизи. След преценка на доказателствата в тяхната взаимна връзка и логическо единство, във връзка с твърденията на страните и въз основа на закона, съдът приема за установено следното:

От фактическа страна безспорно е установено, че на 08.02.2022 г. около 20:25 часа в с. Б., обл. М., на път 11-81, км. 91 + 500 в района на края на с. Б. в посока към гр. Б. настъпва ПТП между лек автомобил марка „XXX“, модел „XXX“, рег. № ***, управляван от Д. П. Д. и мотокултиватор - мотофреза с прикачено ремарке, управлявано от И. Т. Я.. Безспорно е установено, че в причинна връзка с произшествието ищецът И. Я. е получил телесни увреждания, а С.Ц., возещ се в прикаченото към мотофрезата ремарке е починал. В тази насока е прилож.ят по делото констативен протокол, съставен от служител на МВР М., посетил мястото на произшествието, в който в разрез с твърденията на ищите, е отразено, че причините за настъпване на ПТП-то не са изяснения, съответно не установява вина на водача на лекия автомобил. По повод произшествието е образувано ДП № 155/2022г. по описа на РУ Полиция М., по което към датата на приключване устните състезания няма повдигнато обвинение и привлечено като обвиняем лице.

За установяване механизма на ПТП по делото е прието заключение по съдебна-автотехническа експертиза, изготвено въз основа на събраните гласни доказателства чрез разпита на водача на лекия автомобил Д. Д. и приобщения по делото протокол за оглед на местопроизшествие от 08.02.2022г., съставен в хода на досъдебното производство. Установява се от това заключение, което съдът възприема като обективно и компетентно дадено, следния механизъм на ПТП:

На 08.02.2022г. около 20,25ч. на републикански път Н-81 при км.911+260 в с. Б., обл. М. лек автомобил марка „XXX” XXX с ДК№ ***, управляван от Д. П. Д. е блъснал движещата се пред него мотофреза с прикачено към нея ремарке, управлявана от И. Т. Я.. Движ.ето по пътното платно и на двете ППС е било в една посока - от гр. М. към гр. Б., произшествието е настъпило в тъмната част на денонощието без данни за улично осветление в района на ПТП, на двулентов асфалтов път с хоризонтална маркировка , прекъсната осева линия. Двете превозни средства са се движели на фарове, като към мотофрезата е било прикачено самоделно ремарке, в което се е намира С.Ц.. Ремаркетото е имало червени светлоотразители на задна си част. В огледния протокол не са установени спирачни следи на лекия автомобил, като според заключението скоростта му е била преди удара 91,99 км/час, а след удара - 84,59 км/час. Мотофрезата се е движела по пътното платно в средната част на лентата за движ.е със скорост 9.15 км/час, на втора предавка, която е и максималната за този тип превозно средство. Лекият автомобил се е движел на фарове, като не е установено конкретно дълги или къси са били, като водачът му не е забелязал пред него да има превозно средство до удара в него. Това се установява както от показанията му, така и от липсата на спирачен път преди удара. Мотофрезата с прикаченото ремарке е ударена в задната част на ремаркетото със скорост на лекия автомобил 91.99 км/ч. При удара, лекият автомобил „заклепва” ремаркетото и по време на спирането на лекия автомобил, е „носил” мотофрезата. По време на „носене” на мотофрезата от лекия автомобил, съгласно протокола за оглед на местопроизшествието, по пътното платно за движ.е са намерени „находки” от мотофрезата и ремаркетото. При удара от лекия автомобил, водачът на мотофрезата изпада, както и пътника в ремаркетото. При установената скорост на движ.е на лекия автомобил и видимостта на водача му на къси светлини, то ударът е бил непредотвратим , тъй като мотофрезата с ремаркетото попада в опасната зона за спиране. При движ.е със съобразена за населеното място скорост от 50 км/ч и видимостта на къси светлини, то водачът на лекия автомобил е имал възможност своевременно да възприеме движещото се пред него ППС и да спре.

Управляваната от И. Я. мотофреза е с двигател и две скорости на движ.е напред и една назад, като първата скорост е работна скорост и варира от около 3,73 км/час до около 4,08 км/час, а втора скорост е транспортна скорост и варира от 8,71 км/час до около 9.95 км/час. Не се установява по делото марка и модел на мотофрезата, конкретни технически данни, наличие на регистрация , технически преглед и други . Такива в протокола за оглед , приложен по делото не са отразени. Към нея е имало прикачното ремарке, което е самоделно с монтирани отпред 2 броя светлоотразители и отзад 2 броя червени светлоотразители, присъединено посредством адаптор, който се използва и за прикачване на работния инвентар. Мотофрезата има седалка и място само за водача, като габаритите ѝ заедно с ремаркетото са ширина 1.1 м и дължина 2.80 м.. Не се установява водачът на мотофрезата и пътникът в ремаркетото да са били със светлоотразителни жилетки, нито се установява наличието на други светлини освен двата броя червени светлоотразители на

ремаркетото. Вещото лице е посочило, че мотокултиваторът е бил оборудван за излъчване на светлина /фарове, стоп светлини, светлоотразители и др., без да конкретизира местополож.ето им. Конкретни данни има само за светлоотразителите на ремаркетото. В резултат на удара от лекия автомобил според вещото лице и водачът, и пътникът в ремаркетото са изпаднали, но в огледния протокол липсват данни за местополож.ето им към този момент. И мотофрезата и ремаркетото са силно деформирани - множество деформации по коша на ремаркетото, по ходовата част на ремаркетото и по мотофрезата. По лекият автомобил има деформации — смачкан преден калник, счупена маска, счупена предна броня, преден ляв фар, спукана предна лява гума и др..

Безспорно е установено, че С.Ц. е починал на място при ПТП-то, а И. Я. е откаран в болница с тежки наранявания. От заключението на приетата без оспорване СМЕ и прилож.те по делото писмени доказателства се установява, че Я. е настанен в Отделение за интензивни грижи и анестезия за наблюдение, изследвания, консултации и лечение с клинична диагноза „Травматичен шок“. При постъпването е бил в изключително тежко, коматозно състояние, без реакция при дразнене, неконтактен, мудна реакция на зениците при дразнене със светлина, с невъзможност за контролиране на тазови резервоари с поставен уретрален катетър. По време на 7 дневен престой в ОАИЛ Я. е бил под постоянно наблюдение, провеждани са изследвания, както кръвни, така и апаратни, консултации и постоянно лечение под формата на кислородотерапия, венозни вл.ия на медикаменти и разтвори. От проведените апаратни изследвания са описани: счупване на дясна бедрена кост; субдурален кръвоизлив; счупване на слепоочната кост в дясно; изпълване с кръв на клетките на решетъчната кост и горночелюстен синус; счупване на главичката на лява малкопищялна кост и вътрешен кондил. По повод на счупването на дясно бедро на пациента са поставени обтяжки (екстензии, система от тежести) с цел изпъване и преодоляване действието на силните, мощни мускули на бедрата. Пострадалия Я. по време на престоя в ОАИЛ е консултиран със специалисти-невролог и УНГ, с назначаване на съответната терапия. При проследяващите прегледи освен коматозното състояние е установено наличие на кръв в десен ушен проход и изтичане на ликвор. При контролните апаратни (рентгенови) изследвания на глава е отбелязан позитивно намаляване обема на кръвоизлива, просветляване на синусите (резорбция на наличната течност) и липса на влошаване на състоянието. Седем дни след настаняването в ОАИЛ пациента е стабилизирал, контактен, което позволява настаняването му в ортопедично отделение за провеждане на оперативно лечение на счупването на бедрото. На 17.02.2022 е извършена операцията на травмираното бедро, под общо обезболяване, изразяваща се в открито наместване на фрактура с вътрешна фиксация със заключваща плака за дистално бедро и комплект шайба. Няма данни за настъпили усложнения и/или затягане на следоперативния период. Проведени са множество консултации по време на престоя в ортопедично отделение-кардиолог, психиатър, невролог. След 8 дневен престой Я. е изписан и още същия ден е настанен в същото отделение с цел долекуване и провеждане на възстановителни процедури и превръзки. Проведена е консултация с психиатър по повод субективни оплаквания. След 7 дневен престой (на

02.03.2022) Я. е изписан без данни за усложнения и/или затягане. Описаните медицински процедури (изследвания, консултации, превръзки, инвазивни и неинвазивни методи) в представените документи, в това число и назначената терапия са адекватни, навременни и с оптимален обем и точност. По време на болничното лечение, извън периода на коматозно състояние, е много вероятно да е изпитвал различни по интензитет болкови усещания, които са различни при всеки отделен индивид, в зависимост от т. нар. „праг на болката“. След напускане на болничния престой, най-вероятно е ползвал помощни средства за придвижване (проходилка, патерици, бастун), както и е имал нужда от чужда помощ при извършване на ежедневни дейности за определен период, както и несъмнено е имал различни по интензитет и продължителност болкови усещания в различни области на тялото, свързани с получените травми. От представените данни в делото и поточно според справката за хоспитализация (настаняване за болнично лечение) на Я. от НЗОК е видно, че на 08.03.2022, за срок до 17.03.2022г. е постъпил в същото лечебно заведение за болнично лечение, по повод КОВИД-19 инфекция, като не се установява това му лечение да е в причинна връзка с травмите, получени при ПТП. При личния му преглед, извършен от вещото лице на 20.03.2023г. се установява белег на главата; белези от оперативната интервенция на десен долен крайник, белези по крайниците и в областта на корема. Всички белези са с давност, добре заздравели, без видими патологични (болестни) усложнения. Описаните белези са с постоянен характер т.е. те са дефинитивни и биха се премахнали единствено с помощта на специализирани медицински интервенции. Нито един от наличните белези не води до промяна анатомията, физиологията и функционирането на орган/и и системи, не променя симетрията на главата (лицето), също така не е причина за видима асиметрия и деформиране на лицето, нарушение на мимиката и не води до решително (грубо) изменение на образа на пострадалия. Към момента на прегледа Я. не използва помощни средства при ходене. Самият процес на ходене (стъпване) е затруднен, изправеното положение на тялото се постига за сметка на здравия долен крайник. Ограничени са движенията на дясна колянна става във фазата на пълно сгъване и разгъване до физиологично положение, нарушено до невъзможно е процеса на клякането. Тези ограничения са в резултат на счупването на дясна бедрена кост и последвалата контрактура на мускулите на бедрото. В документите представени от НЗОК има данни за написани направления към специалист-физиотерапия и рехабилитация, но няма данни за постъпване в отделение, както и за извършена такава след болничното лечение. Металният остеосинтезен материал-плаки, винтове, шайби все още са налични в организма на Я. и тяхното премахване е възможно само и единствено по оперативен път, както и преодоляването на контрактурата на дясна колянна става с последващо постепенно, поэтапно раздвижване, натоварване, както и необходими физио и рехабилитационни процедури. Вещото лице установява, че в резултат на ПТП на 08.02.2022г. ищецът Я. е получил следните увреждания:

- Закрита черепно-мозъчна травма, изразяваща се в счупване на черепна кост-дясна слепоочна; кръвоизлив под твърдата мозъчна обвивка (СДХ); изпъване на клетки на решетъчната кост и на горночелюстен синус. Слепоочната кост влиза в състава на костите оформящи както странична част на лицевия череп, така и основата (базата) на черепа.

Счупването както на люспата, така и на тимпаничната част е причина за описаното кървене и изтичане на ликвор от ушния канал (ликворея), диагностицирано от УНГ консулта в болнична среда. Кръвоизлива под твърдата мозъчна обвивка е описан в ляво челно-теменното, който е причина за набелязания мозъчен оток, навреме обективизиран и редовно проследяван и в случая успешно преминал без остатъчни проявления от страна на нервната система, без засягане на мозъчни структури. Именно тежката черепно-мозъчна травма е причина за състоянието в което е бил пострадалия след травмата. Той е приет в тежко, увредено общо състояние с проява на коматозно състояние (травматична кома), данни за огнищна симптоматика, както и данни за отпадни симптоми и патология (нарушения) в неврологичното състояние. Това състояние е причинило на пострадалия разстройство на здравето, временно опасно за живота с оздравителен период не по-малък от два месеца. Това състояние и тази травма не изисква провеждане на рехабилитационни процедури. Пациента е на медикаментозна терапия (Ноотропил), за ползването на които медикаменти има данни от подадената информация от НЗОК, но е необходимо наблюдение от специалист-невролог и провеждане на специализирани изследвания за период, не по-къс от 6-7 месеца.

- счупване на долната част на дясна бедрена кост. Счупването е описано като „коса“, закрыта фрактура в средна и долна трета, на която е проведено оперативно лечение. Тази фрактура сама по себе си е причинила трайно затруднение движ.ето на долен десен крайник за срок не по- малък от три-четири месеца, последвано от постепенно и поэтапно раздвижване на крайника, като през цялото това време, а дори и след този период е възможно да има силни болкови усещания. От проведеният преглед на И. Я. е видно, че от проведената оперативна намеса в тази област все още не е настъпило пълно възстановяване. Налична е деформация на колянната става с всички по-горе описани нарушения. Ограничени, болезнени движ.я в посочената става, с намален обем в различните посоки на въртене, налична е несигурност в стъпването, ходенето и клякането. Прогнозата за напълно (цялостно) възстановяване на ставата с пълен обем на движ.я и функциониране на крайника е несигурна, без специализирана медицинска намеса, включваща оперативни и последващи рехабилитационни процедури.
- охлузвания и рани по главата –без детайлно морфолого анатомично описание на тези увреждания. Описаният белег в областта на главата е много вероятно да е в резултат на претърпяното ПТП. Тези увреждания в тяхната съвкупност са причинили на Я. болка и страдание със срок на заздравяване седмица до десет дни при липса на усложнения, за каквито няма данни в документите по делото.

В съдебното заседание от 06.04.2023г. вещото лице по СМЕ е допълнило заключението си във връзка с приетия по делото протокол от ДП за химическа експертиза на кръв взета от лицето И. Я., като е посочило, че според резултата от заключението и изследването са налице данни за наличие на етилов алкохол с концентрация 1.77 промила в кръвта му. Също така е посочено, че по делото няма доказателства ищецът Я. да е провеждал лечение под формата на рехабилитация и физиотерапия, въпреки дадени му направления от личен лекар за специалисти по физиотерапия и рехабилитация и консултации с тях.

Вещото лице по СМЕ не е дало заключение за конкретните причини, довели до смъртта на С.Ц. , поради липса на прилож. по делото аутопсионен протокол или съдебно – медицинска експертиза на труп , като от приложеното на л. 510 от делото писмо на РУ Полиция М. се установява, че такава е назначена по ДП № 155/2022г., но все още не е изготвена . Въпреки липсата на СМЕ в тази насока, то по делото е безспорно установено, че С.Ц. е починал на мястото на произшествието, което е удостоверено в прилож.я по делото констативен протокол от 08.02.2022г. , изготвен от посетилия мястото служител на РУ Полиция М. , лично възприел смъртта на С.Ц., в която част протоколът е официален документ със задължителна за съда доказателствена сила.

По делото са прилож. писмени доказателства, установяващи, че Л. Ц. е майка на С.Ц., починал на 08.02.2022г., като двамата са живеели в село Б. на различни адреси. Л. Ц. освен С., който е най-големият ѝ син, има още три деца – И. Я., роден 1981г., Х. , роден 1978г. и М. родена 1984г., като И. и М. са с баща Т. И.ов Я., починал 2015г. .

По делото са събрани гласни доказателства чрез разпита на свидетелите Х.Х. / син на ищцата Л. Ц. и едноутробен брат на ищеца И. Я./, Г.Г. , фактически съжител на ищеца И. Я. , както и П.П., без родство със страните.

В показанията си Х. Х. установява, че с братята му живеят в село Б. в различни домакинства, всеки от тях има семейство и деца, като поне два пъти седмично са се виждали , включително ѝ с майката, която живее в една къща с брат му И. Я.. На всички празници семейства им са се събирали заедно да празнуват, включително са се събирали и без повод, отношенията по между им били добри, помагали си. Майка му много тежко приела вестта за смъртта на С., изпаднала в шок,една седмица не е глътвала нищо, била на антидепресанти и успокоителни, мислел, че и тя ще си отиде. На погребението била абсолютно неадекватна и все още не се е възстановила, пита се защо е жива, не е добре физически и психически, много отслабнала, затворила се, спряла да излиза с приятелки, постоянно говори за С. и не може да преживее смъртта му. Всяка събота ходи на гроба му.

Брат му И. от мъж 130- 140 килограма, след всичките болници, лечения, коми, какво ли не преживяно, станал 60 килограмов мъж, като призрак на леглото. Сега малко се възстановил физически, но кракът му е трайно увреден, крив, почти не може да го ползва. Сега се придвижва понякога с патерици, понякога без, но вече не е същият човек. Върнал се е на работа в Е. , където работел като помпиер . Там работел и преди инцидента заедно със С.. Връзката между И. и С. като братя била сериозна , всяка вечер след работа били заедно, ту в единия, ту в другия, за да си помагат. Помагали си и на работните места, отношенията им били близки и сърдечни, уважавали се като братя. Преди Е. също работели заедно в М. в М.. Повечето от зрелия си живот са били все заедно . С. като най-голям брат бил закрилник на по-малките в детските и училищните им години, учили са в едно училище.

Св. Г.Г. живее на семейни начала с ищеца Я. от 17 години. Двамата има три деца. Видяла го за първи път след катастрофата след 8 дни, в които бил в кома и в реанимация. Имал травми на крака, главата, спукан череп, охлузвания. Бил много отслабнал, не помнел какво се е случило и защо е в болница. В болницата бил около 2 месеца, все на легло и тя

постоянно била с него, за да го храни, бил на памперси. Не можел да пази равновесие при опитите на физиотерапевтите да го изправят. След изписването му вкъщи било същото в продължение на три месеца. Много трудно му било, не помнел нищо от инцидента, с времето започнал да се изправя и да ходи с помощни средства, първо с проходилка, а после и с патерици. Психически се сринал, изпаднал в депресия, не можел да спи, постоянно бил на медикаменти –обезболяващи, успокоителни, на моменти започвал да плаче, не можел да разговаря нормално с децата си, станал раздразнителен. Испитвал чувство за вина за станалото, чувства се негоден да се грижи за семейството си и да помага на близките си. Все още не се е възстановил, въпреки проведената 10-дневна физиотерапия. Върнал се на работа, но началниците му възложили по-лека работа, тъй като бил негоден да изпълнява задълженията си като помпиер. Децата на Л. били много задружни, въпреки, че всеки си имал отделно семейство, често се събирали заедно по различни поводи. Л. много тежко преживява смъртта на С., плаче през нощта, трагедията в семейството им е огромна.

Св. П. П. живее от 16-17 години в село Б. и добре познава И. и С. като колеги от работата в Е. . Описва С. като много добър човек, откровен, добродушен, готов да помогне на всеки. Връзката между С. и И. била братска, винаги са си помагали, били в добри отношения. И. скоро започнал работа, но все още не изпълнява задълженията си като помпиер, все още накуцва и ползва патерица. Много е променен физически и психически, не е същият жизнерадостен човек, когото познавал.

Относно психическото и психологично състояние на ищите по делото са приети заключения по назначени съдебни психиатрични-психологични експертизи.

Установява се от заключенията, че ищцата Л. Ц. при съобщението за смъртта на сина ѝ С. е изпитала остра реакция на стрес, като по делото няма данни за приемани медикаменти, предписани от психиатър, както и надлежна документация за характеристики на посттравматично разстройство. Несъмнено загубата на дете, каквато е преживяла, е събитие с негативен емоционален резонанс, водещо до колебания в настроените, потиснатост, изолиране от околните, като непреодолима е загубата, но може да се работи по отношение справяне с последиците от нея. Не се установява психично състояние, налагащо медикаментозно лечение.

По отношение ищеца Я. вещите лица са приели, че след настъпилото събитие на ПТП И. Я. има качествено нарушение в съзнанието, установено при престоя в болницата- Делир. След информация за загубата на брат му показва признаци на рекурентна депресия, каквато е установена през 2013 година от психиатър, без данни за провеждано лечение. Оценката е за лек депресивен епизод при второто изследване, а при първото тревожно депресивен, което показва способност за компенсация и използване на познавателен стил за преодоляване на събитията. Това показва наличен капацитет у освидетелствания за лечението на депресивния епизод. Депресията е хронично заболяване съгласно определението на СЗО, установено през 2013 година, лекувано и вероятно е имало спонтанна ремисия при липса на данни за по-старо лечение. Обострянето ѝ може да е провокирано от ПТП-то. Може да се лекува с медикаменти. Нарушения в съня е имал според

споделеното от него, но същото не е установено от медицински документи. Изживял е травматичен шок при ПТП-то, както и такъв при съобщаване за загубата на брат му, за която изпитва и чувство за вина. Има амнезия – загуба на паметта за момента на ПТП, но към момента на изследването лицето има запазен паметов запас, а паметовите нарушения са свързани с черепно-мозъчната травма и коматозното състояние, в което е бил. Прогноза за бъдещото му развитие не могат да дадат. Установен е тревожно- депресивен синдром, свързан с обостряне на психичното заболяване депресия каквато е установена преди , възстановяване на самооценката и опитите да преработи събитията като защитен механизъм. Поведението е последица от последователността от събития не само с ПТП-то , но и последващите хоспитализации , информация за събитието и последиците от него. От направените изследвания е установено, че лицето има способност за самооценка , формулира и казва усещанията си , като появата на усещане за вина пречи на оптимално и пълноценно общуване с околните , естествена реакция на изпепеляване. Установени са признаци на лек депресивен синдром и познавателен стил за справяне със загубата.

За настъпване на процесното ПТП ответникът е уведомен от ищците на 12.05.2022г., като на следващия ден е заведена и щета.

Безспорно е по делото , че по отношение лек автомобил марка „XXX“, модел „XXX“, рег. № *** е налице застраховка Гражданска отговорност на автомобилистите, валидна към датата на произшествието , сключена с ответното дружество.

При така установената от събраните по делото доказателства фактическа обстановка, от правна страна съдът приема следното:

Предявени са в условията на субективно и обективно съединяване искове с правно основание чл. 432,ал. 1 от КЗ във връзка с чл. 45 от ЗЗД.

Нормата на чл. 432,ал.1 от КЗ предвижда, че увреденото лице , спрямо което застрахованият е отговорен, има право да иска обезщетението пряко от застрахователя по застраховка „Гражданска отговорност“ при спазване изискванията на чл. 380 от КЗ. С договора за застраховка "Гражданска отговорност" застрахователят се задължава да покрие в границите на определената в договора сума отговорността на застрахования за причинените от него на трети лица имуществени и неимуществени вреди. С чл. 380,ал. 1 от КЗ е предвидено задълж.е на лицето, което желае да получи застрахователно обезщетение, да отправи към застрахователя писмена застрахователна претенция като предостави пълни и точни данни за банковата сметка, по която да се извършат плащанията от страна на застрахователя. В случая това задълж.е е изпълнено като на 12.05.2022г. пред застрахователя е предявена писмена застрахователна претенция от ищците като увредени лица с прилож. писмени доказателства, включително констативен протокол за ПТП и посочени банкови сметки. След регистрация на претенцията застрахователят с писмо от 13.05.2022г. е изискал от ищците представяне на допълнителни доказателства в нарушение на чл. 106,ал.5 КЗ. Няма доказателства в 3-месечния срок по чл. 496,ал.1 КЗ застрахователят да се е произнесъл по основателността на претенциите, като исквата молба е подадена непосредствено след изтичането му, с което е спазено изискването на чл. 498 КЗ.

Материалноправни предпоставки за уважаване предявените искове са наличие на валидно застрахователно правоотношение и настъпване на застрахователно събитие – непозволено увреждане/ деликт/- виновно извършено противоправно деяние в причинна връзка , с което ишците търпят вреди .

Наличието на застрахователно правоотношение е установено по делото и не е спорно между страните .

От събраните по делото писмени доказателства и заключението по приетата САТЕ съдът намира за безспорно установено, че вина за процесното ПТП има Д. Д. като водач на лек автомобил марка „XXX“, модел „XXX“, рег. № ***, който е нарушил правилата за двиЖ.е по пътищата, предвидени в чл.21,ал.1 от Закона за двиЖ.е по пътищата, съдържащи забрана за двиЖ.е в населено място със скорост по-висока от 50 км/ч, както и чл. 20,ал.2 от същия закон, предвиждащ задълЖ.я за водач на ППС при избиране скоростта на двиЖ.ето да се съобразяват с атмосферните условия, с релефа на местността, със състоянието на пътя и на превозното средство, с превозвания товар, с характера и интензивността на двиЖ.ето, с конкретните условия на видимост, за да бъде в състояние да спре пред всяко предвидимо препятствие. Водачите са длъжни да намалят скоростта и в случай на необходимост да спрат, когато възникне опасност за двиЖ.ето.

Безспорно е установено, че ПТП е настъпило в населено място, а скоростта на двиЖ.е на лекия автомобил е била в момента на удара в диапазона между 90,40 -91,99 км/ч, изчислена по два метода от вещото лице по САТЕ поради липса на спирачни следи по пътното платно за двиЖ.е, според огледния протокол, т.е значително над допустимата за двиЖ.е в населено място. Също така е установено, че ПТП е настъпило в тъмната част на денонощието, като лекият автомобил се е движил на къси светлини, според показанията на св. Д. Д.. Според заключението видимостта пред него на къси светлини е 60 метра , а на дълги – 100 метра, като при двиЖ.е със скорост около 92 км/ч опасната зона за спиране е 81 метра, а при двиЖ.е с разрешената скорост от 50 км/ч – 30.28 метра. В случай, че водачът на лекия автомобил е спазил правилата за двиЖ.е за ограничение скоростта в населено място, то и при двиЖ.е на къси светлини е имал възможност да забележи движещия се пред него мотокултиватор с ремарке , оборудвано със задни червени светлоотразители и да предотврати удара в него като спре или го изпревари безопасно. От показанията на св. Д. Д. се установява, че той изобщо не е забелязал мотовкултиватора, което се подкрепя и от липсата на установени спирачни следи преди удара. Събитието не е случайно за водача на лекия автомобил, тъй като при двиЖ.е в тъмната част на денонощието в населено място , същият е бил длъжен с оглед чл. 20,ал.2 ЗДвП и е могъл да предвиди наличието на препятствие пред него – човек, каруца или както в случая – мотокултиватор.

В резултат на допуснатите от водача на лекия автомобил нарушения на правилата за двиЖ.е по пътищата е настъпило на 08.02.2022г. процесното ПТП, вследствие на което С.Ц. като пътник в ремаркетото , теглено от мотокултиватора е получил несъвместими с живота травми и е починал на място, а на И. Т. като водач на мотокултиватора са причинени установените по делото телесни увреждания - Закрита черепно-мозъчна травма, изразяваща

се в счупване на черепна кост-дясна слепоочна; кръвоизлив под твърдата мозъчна обвивка (СДХ); изпълване на клетки на решетъчната кост и на горночелюстен синус; счупване на долната част на дясна бедрена кост; охлузвания и рани по главата .

Съдът приема за установен фактическият състав на чл. 45 от ЗЗД , основание за заплащане на причинените от непозволено увреждане вреди – извършено на 08.02.2022г. виновно и противоправно деяние от водача на лекия автомобил Д. Д. в причинна връзка с което е починал С.Ц. и получил телесни увреждания И. Я..

Ищцата Л. Ц. е майка на С.Ц. , съответно попада в кръга на лицата по т. 2, раздел III на ППВС № 4/1961г., легитимирани да получат обезщетение за неимуществените вреди, търпени от смъртта му. И. Я., освен искове за заплащане обезщетение за вредите, които търпи поради телесните увреждания от процесното ПТП, е предявил и иск за заплащане обезщетение за неимуществени вреди от смъртта на брат му С.Ц., допустимостта на който се извежда от постановеното Тълкувателно решение № 1 от 30.01.2017г. , постановено по тълк.дело № 1/2016г. на ОСНГТВКС.

Наличието на деликт в причинна връзка с настъпилата смърт и телесни увреждания, качеството на ищите на увредени лица , както и договорно правоотношение по договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите „ установяват предпоставките за ангажиране отговорността на ответника за заплащане обезщетение за претърпените от ищите неимуществени и имуществени вреди , съответно предявените искове са доказани по основание.

По отношение исквите претенции за обезвреда на И. Т. Я., съдът приема следното:

Ищецът Я. е получил закрыта черепно-мозъчна травма, изразяваща се в счупване на черепна кост-дясна слепоочна; кръвоизлив под твърдата мозъчна обвивка (СДХ); изпълване на клетки на решетъчната кост и на горночелюстен синус с оздравителен период не по-малко от два месеца, без данни за усложнения,но е налице необходимост от проследяване евентуални неврологични усложнения. Получил е и счупване на долната част на дясна бедрена кост, по повод на която е претърпял и оперативна интервенция под обща анестезия с открито наместване на фрактура с вътрешна фиксация със заключваща плака за дистално бедро и комплект шайби. Счупването на бедрената кост е довело до затруднено двиЖ.е на крайника за период от 3 месеца, през който е имал необходимост от чужда помощ за битовото си обслужване, последван от поетапно раздвижване с помощни средства-проходилка, патерици . Към настоящия момент вътрешната фиксация не е отстранена, като предстои оперативна интервенция за това. ДвиЖ.ето на крайника не е възстановено напълно, като процесът на ходене е затруднен , ограничени са двиЖ.ята на крайника в колянната става, не е възможно клякането, причина за което е счупването на дясна бедрена кост и последвалата контрактура на мускулите на бедрото, за преодоляването на която следва да се извършва физиотерапия и рехабилитация. Доказателства за провеждани такива след изписване на ищеца от болницата на 02.03.2022г. по делото не са представени. Не ползва помощни средства за двиЖ.е, като се е върнал на работа, въпреки затруднената походка. Общият болничен престой е бил 23 дни, 7 от които в интензивно отделение в кома,

травматичен шок , с поставен катетър и екстензии на засегнатия крак. Няма данни за провеждано последващо болнично лечение поради настъпили усложнения от травмите след 02.03.2022г. . Установени са белези на главата, на десен долен крайник, по крайниците и корема, добре заздравели, без видими патологични усложнения, които са дефинитивни, но не водят до промяна анатомията, физиологията и функционирането на орган/и и системи, не се променя симетрията на главата (лицето), също така не е причина за видима асиметрия и деформиране на лицето, нарушение на мимиката и не води до решително (грубо) изменение на образа на пострадалия. По време на болничния престой е бил неспокоен, превъзбуден , на моменти объркан, със слухови халюцинации , което вещите лица по комплексната психиатрична и психологична експертиза определят като „делир“ и свързват с установеното в кръвта му количество алкохол 1.77 промила. Към настоящия момент се отчита тревожно-депресивен синдром, свързан с обостряне на психичното заболяване депресия, установено при ищеца през 2013г. . Несъмнено през периода на лечението и възстановяването ишецът Я. е изпитвал първоначално силни болки, налагащи прием на обезболяващи медикаменти , които с времето са намалели. Конкретния период на временна нетрудоспособност не е установен .

Преценявайки възрастта на ищеца , 40 години към датата на увреждането, обстоятелствата, при които е настъпило произшествието, вида, характера и тежестта на травмите, извършената оперативна интервенция , които са му причинили значителни по интензитет и продължителност болки и страдания, постепенно намалели, травматичния шок , претърпените неудобства от личен, битов и хигиенен характер, отраж.ето на произшествието върху психо-емоционалното му състояние, непълното възстановяване двиЖ.ето на засегнатия крайник , наличието на белези по тялото, както и обществено икономическите условия към 2022 г., съдът намира, че сумата от 100 000 лева , представлява справедливо обезщетение по смисъла на чл. 52 от ЗЗД за репарирание на вредите. Обезщетението в този размер съответства както на установения в закона принцип за справедливост, така и да възмезди неблагоприятните последици, настъпили за ищеца в резултат на непозволеното увреждане.

Установени са и претърпените имуществени вреди – платена сумата в размер на 1755 лева за заключваща плака за дистален фемур съгласно фактура от 22.02.2022г./л. 68 от делото/ , които също подлежат на заплащане .

Основателно е възраЖ.ето на ответника за съпричиняване на вредоносния резултат от страна на И. Я..

За да е налице съпричиняване по смисъла на чл. 51,ал. 2 от ЗЗД, пострадалият трябва обективно да е допринесъл за вредоносния резултат, създавайки условия или улеснявайки с поведението си неговото настъпване, независимо дали е действал или бездействал виновно. Релевантен за съпричиняването и за прилагането на посочения законов текст е само онзи конкретно установен принос на пострадалия, без който не би се стигнало, наред с неправомерното поведение на деликвентата, до увреждането като неблагоприятен резултат.

И. Я. е управлявал в тъмната част на денонощието по път, предназначен за

обществено ползване мотокултиватор /мотофреза/ , представляващ самоходна малобагаритна селскостопанска машина със специфична предназначение – за обработка на земя, която съгласно чл. 140, ал. 7 ЗДвП може да се движи по пътя само по изключение . Мощността на двигателя на мотокултиватора не е установена по делото, но предвид максималната скорост, която може да развие – до 9.95 км/ч, то същият е под 10 kW, поради което и не подлежи на регистрация по реда на Закона за регистрация и контрол на земеделска и горска техника /чл. 11/ . Съгласно чл. 10 г, ал. 3 от същия закон, самоходната техника с мощност на двигателя до 10 kW може да се движи по местните пътища, отворени за обществено ползване само по изключение за извършване на селскостопански и горскостопански дейности и при липса на селскостопански и/или горски пътища при придвижване до и/или от мястото на работа. Очевидно е, че в 20.25 часа в началото на месец февруари мотокултиваторът не е бил използван от И. Я. за отИ.е или връщане до място, където да извършва селскостопанска дейност , съответно не е имал право да се движи по пътя, предназначен за обществено ползване . Самият Я. е бил употребил алкохол , установено съдържание 1.77 промила в кръвта . Мотокултиваторът с прикачено ремарке безспорно представлява пътно превозно средство по смисъла на § 6, т. 10 от ЗДвП , поради което и по отношение на него са приложими установените в закона правила за двиЖ.е по пътищата, включително предвидената в чл. 5, ал. 3 забрана за управление на ППС с концентрация на алокохол в кръвта над 0.5 промила.

Всички тези обстоятелства обективно са допринесли за настъпване на произшествието, като приносят на И. Я. съдът определя на 40 % , с който процент съгласно чл. 51, ал. 2 ЗЗД следва да се намали размерът на обезщетения за вреди, поради което и искове на И. Я. за търпени от него вреди от процесното ПТП са основателни до размер 60 000 лева обезщетение за неимуществени вреди и до размер 1053 лева обезщетение за имуществени вреди.

По отношение размера на предявения от Л. Ц. иск за заплащане обезщетение за неимуществени вреди , търпени от нея от смъртта на сина й С.Ц., съдът приема следното:

Неимуществените вреди , които подлежат на обезвреда , представляват обичайните негативни изживявания от деликта – болките и страдания , претърпени от Л. Ц. вследствие смъртта на сина й С.Ц., като размерът им с оглед чл. 52 от ЗЗД се определя по справедливост, като следва да се съобразят и постановките на ППВС № 4/1968г. относно понятието "справедливост" .

С.Ц. е починал на 48 години, в разцвета на силите си. Майка му Л. Ц. към датата на ПТП е била на 69 години, вече пенсионер. Не е имала общо домакинство със С.Ц., но той е бил първото й дете, отношенията помежду им са били основани на обич и привързаност, често са се виждали, тъй като живеят в едно населено място , като С. е бил нейна подкрепа като най-голям от четирите й деца. Не може да преживее смъртта на детето си , макар да има и други деца, постоянно посещава гроба му , често говори за него, плаче, ограничила е социалните си контакти. Първата седмица след смъртта му е отказвала да се храни, като е преживяла остра реакция на стрес , като няма данни за посттравматично стресово

разстройство към настоящия момент . Загубата на дете , независимо от възрастта му, винаги води до негативни емоции и преживявания и е непреодолима . За справедлив размер на обезщетението за неимуществени вреди, болки и страдания , търпени от Л. Ц. поради смъртта на сина ѝ С.Ц. съдът определя сумата 130 000 лева .

Основателно е възраж.ето на ответника за съпричиняване вредоносния резултат от С.Ц.. Същият е пътувал като пътник в прикачено към управлявания от И. Я. мотокултиватор самоделно ремарке, което не е пригодено за превозване на хора, с което поведение значително е допринесъл за настъпване вредоносния резултат . Водачът на мотокултиватора е бил употребил алкохол, който факт несъмнено му е бил известен, предвид установеното по делото от приобщения по делото протокол № 6Т от 11.02.2022г. за химическа експертиза, изготвена в хода на образуваното досъдебно производство, че и С.Ц. е имал концентрация на алкохол в кръвта 3.69 промила, т.е. двамата братя, преди да тръгнат неизвестно накъде с мотокултиватора заедно са пили алкохол . Приносът на С.Ц. в настъпване на вредоносния резултат съдът определя на 50 % , с който процент на основание чл. 51,ал.2 ЗЗД следва да се намали обезщетението на Л. Ц., съответно искът ѝ за заплащане обезщетение за неимуществени вреди е основателен до размер 65 000 лева.

По отношение исковата претенция на И. Я. за заплащане обезщетение за неимуществени вреди, търпени от него от смъртта на брат му С.Ц., съдът приема следното:

Установено е по делото, че И. Я. и С.Ц. са едноутробни братя, произхождат от майка Л. Ц., но с различни бащи. Разликата във възрастта им е 8 години, като двамата са израсли заедно, създали са свои семейства , след което са живели в отделни домакинства. Семействата им, както и тези на другия им брат и сестра са се събирали често по празници и различни поводи. Двамата братя са били колеги , работили заедно в М., а след това и Е. , много си помагали, били близки , не са имали конфликти помежду си, като отношенията им били нормални като между братя . От събраните по делото гласни доказателства не е установено обаче между двамата братя да е съществувала трайна и дълбока емоционална, особено близка връзка, /различна от нормално съществуващите отношения между братя / и действително претърпени от И. Я. значителни морални болки и страдания от смъртта на С. . В показанията си свидетелите установяват, че братята били много задружни , помагали си, работили заедно, но липсват конкретни факти от живота на двамата братя , от които да се направи извод , че връзката им е била особено близка и различна от нормалните взаимоотношения на обич и привързаност , характерни за традиционните за българското общество семейни отношения.

Установените по делото отношения между И. и С. са обичайните такива между братя и не водят до извод, че ищецът е бил толкова силно привързан към брат си С. , че от смъртта му търпи морални болки и страдания, надхвърлящи по интензитет и времетраене нормално присъщите за родствената им връзка. Традиционно в българското общество тези връзки се характеризират с взаимна обич, морална подкрепа, духовна и емоционална близост, каквато е установена по делото от събраните гласни доказателства . Липсват доказателства за наличие на специфични обстоятелства , при които тези традиционни

отношения стават изключителни, при които смъртта на единия от родствениците, може да причини на другия морални болки и страдания, надхвърлящи нормално присъщите за съответната родствена връзка. Присъждането на обезщетение в този случай е само по изключение, когато е установено, че лицата имат не само формално родство, не само привързаност и близост, но когато специфични житейски ситуации са преформулирали традиционната връзка.

Липсват доказателства ищецът да е търпял от смъртта на брат си значителни морални болки и страдания, които се характеризират с продължително проявление във времето и не са обичайните. Установеното по делото, че И. Я. изпитва вина за смъртта на С. е нормална човешка реакция от загубата близък човек, като не е възможно да се разграничат негативните емоции, търпени от И. Я. от собствените му увреждания, от тези търпени от смъртта на брат му.

Съдът приема, че по делото не е установена при условията на пълно и главно доказване особено близка, трайна и дълбока емоционална връзка между ищеца и починалия му брат, както и настъпили в резултат на неговата смърт сериозни (като интензитет и продължителност) морални болки и страдания за него, различни от нормално възприетите в обществото съгласно Тълкувателно решение № 1 от 21.06.2018 г. на ВКС по тълк. д. № 1/2016 г., ОСНГТК, при наличието на които се дължи обезщетение за неимуществени вреди, търпени от смъртта на близък, извън посочените такива в Постановление № 4 от 25. V. 1961 г. и Постановление № 5 от 24. XI. 1969 г. на Пленума на Върховния съд.

Предвид на гореизложеното предявеният иск от И. Я. за заплащане сумата 50 000 лева обезщетение за неимуществени вреди, търпени от смъртта на брат му С.Ц. е недоказан и като такъв неоснователен, поради което следва да бъде отхвърлен.

Относно претенциите за заплащане обезщетенията, ведно с лихви за забавено изпълнение, считано от 12.05.2022г., датата на уведомяване на застрахователя за настъпилото застрахователно събитие, както и ведно с такава, считано от 06.06.2022г., съдът приема следното:

Процесният договор за застраховка ГО е сключен при действието на КЗ, в сила от 01.01.2016г., с който отговорността на застрахователя за лихви, дължими от застрахования на увреденото лице е ограничена и това задълж. е за периода след датата, на която застрахователят е бил уведомен за настъпване на застрахователното събитие било от застрахования, било от увреденото лице- чл. 429, ал. 3 във връзка ал.2, т.2. По силата на чл. 429, ал.2, т. 2 от КЗ, застрахователят отговаря и за лихвите за забава, когато застрахованият отговаря за тяхното плащане пред увреденото лице, но тази отговорност се реализира при условията на ал. 3, според които отговорността на застрахователя за лихви за забава е с начален момент от по-ранната дата от тази на уведомяването на застрахователя за настъпилото застрахователно събитие от застрахования или от увреденото лице.

На основание чл. 493, ал.1, т.5 КЗ застрахователят следва да покрие спрямо увреденото лице отговорността на делинквента за дължимата лихва за забава от датата на предявяване на претенцията от ищите, т. е. от 12.05.2022г., а след изтичане на срока по чл.

496,ал.1 КЗ и при липса на произнасяне и плащане на обезщетение от застрахователя, последният дължи законната лихва върху обезщетението за вреди за собствената си забава.

По разноските :

Ищците са направили общо разноски по делото в размер на 2650 лева, платени депозити за експертизи, от които с оглед изхода на спора на основание чл. 78,ал.1 ГПК ответникът дължи заплащане на сумата 821.50 лева. Списък по чл. 80 ГПК ищците не са представили. Същите са представлявани в процеса от пълномощници адвокати Н. Д., Ж. Т. и Г. Р. безплатно, видно от прилож.те по делото пълномощни, поради което и на основание чл. 38,ал.2 ЗА ответникът следва да бъде осъден да заплати на пълномощниците им адвокатско възнаграждение в размер на 6423.26 лева , определено от съда по реда на чл. 7,ал.2,т.5 от Наредбата за минималните размери на адвокатските възнаграждения в общ размер 20 720.20 лева според интерес по спора с обща цена на исковете 401 755 лева и съобразно размера на уваж.те искове, представляващ 31% от общата цена на същите.

Ответникът претендира заплащане на разноски с представен списък по чл. 80 ГПК, част от депозираните от пълномощника му становища в хода на делото. Установени от представените по делото доказателства разноски на ответника са в размер на 845 лева, платени депозити за свидетел и вещи лица, както и 15 лева държавна такса за издадени съдебни удостоверения. Съобразно изхода на спора и на основание чл. 78,ал. 3 ГПК на ответника са дължими разноски в размер на 583.05 лева. Ответникът претендира като разноски по делото адвокатско възнаграждение в размер на 11476.60 лева за осъществено от адвокат Д. Х. процесуално представителство, но по делото не е представен договор за правна помощ и съдействие , установяващ договаряне на това адвокатско възнаграждение, нито доказателства за плащане на такова, поради което и разноски за адвокатско възнаграждение на ответника не са дължими от ищците.

Ищците са освободени на основание чл. 83,ал.2 ГПК от задълж.е за плащане държавни такси по делото, поради което и на основание чл. 78,ал. 6 ГПК ответникът следва да бъде осъден да заплати по сметка на съда държавна такса в размер на 5042.12 лева , представляваща 4 % върху уваж.те размери на исковете.

Водим от гореизлож.те мотиви, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА ЗАД „О.“ АД , ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр. С. , ж.к. В. ,ул.С. № *,ет. * на основание чл. 432,ал.1 от Кодекса за застраховането да заплати на Л. Х. Ц. , ЕГН *****, с адрес село Б., община М., ул. А. № ** по посочена по делото банкова сметка /л. 219/ сумата 65 000 лева / шестдесет и пет хиляди лева/ обезщетение за неимуществени вреди, търпени от смъртта на С.Ц., ЕГН *****, настъпила в резултат на ПТП, реализирано на 08.02.2022г. по вина на водача на лек автомобил „XXX XXX“, рег.

№ ***, чиято гражданска отговорност е била застрахована при ответника, ведно със законната лихва считано от 12.05.2022г. до окончателното изплащане, КАТО ОТХВЪРЛЯ иска над уваЖ.я до предявения размер от 200 000 лева , като НЕОСНОВАТЕЛЕН.

ОСЪЖДА ЗАД „О.“ АД , ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр. С. , ж.к. В. ,ул.С. № *,ет.* на основание чл. 432,ал.1 от Кодекса за застраховането да заплати на И. Т. Я., ЕГН *****, с адрес село Б., община М., ул. Л. № * по посочена по делото банкова сметка /л. 218/ сумата 60 000 лева / шестдесет хиляди лева/ обезщетение за неимуществени вреди и сумата 1053 лева обезщетение за имуществени вреди , търпени от него в резултат на ПТП, реализирано на 08.02.2022г. по вина на водача на лек автомобил „XXX XXX“, рег. № ***, чиято гражданска отговорност е била застрахована при ответника, ведно със законната лихва считано от 12.05.2022г. до окончателното изплащане, КАТО ОТХВЪРЛЯ исквете над уваЖ.те до предявените размери от 150 000 лева и 1755 лева , като НЕОСНОВАТЕЛНИ.

ОТХВЪРЛЯ предявения от И. Т. Я., ЕГН *****, с адрес село Б., община М., ул. Л. № * срещу ЗАД „О.“ АД , ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр. С. , ж.к. В. ,ул.С. № *,ет. * иск за заплащане на основание чл. 432,ал.1 от Кодекса за застраховането сумата 50 000 лева обезщетение за неимуществени вреди, търпени от него от смъртта на С.Ц., ЕГН *****, настъпила в резултат на ПТП, реализирано на 08.02.2022г. по вина на водача на лек автомобил „XXX XXX“, рег. № ***, чиято гражданска отговорност е била застрахована при ответника, като НЕОСНОВАТЕЛЕН.

ОСЪЖДА ЗАД „О.“ АД , ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр. С. , ж.к. В. ,ул.С. № *,ет.* на основание чл. 78,ал.1 ГПК да заплати на И. Т. Я., ЕГН *****, с адрес село Б., община М., ул. Л. № * и Л. Х. Ц. , ЕГН *****, с адрес село Б., община М., ул. А. № ** разноски по делото в размер на 821.50 лева.

ОСЪЖДА ЗАД „О.“ АД , ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр. С. , ж.к. В. ,ул.С. № *,ет. * на основание чл. 38,ал.2 от закона за адвокатурата да заплати на адвокат Н. Н. Д., адвокат Ж. В. Т. и адвокат Г. Г. Р. общо адвокатско възнаграждение в размер на 6423.26 лева.

ОСЪЖДА И. Т. Я., ЕГН *****, с адрес село Б., община М., ул. Л. № * и Л. Х. Ц. , ЕГН *****, с адрес село Б., община М., ул. А. № ** на основание чл. 78,ал.3 ГПК да заплатят на ЗАД „О.“ АД , ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр. С. , ж.к. В. ,ул.С. № *,ет. * сумата 583.05 лева разноски по делото.

ОСЪЖДА ЗАД „О.“ АД , ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр. С. , ж.к. В. ,ул.С. № *,ет. * на основание чл. 78,ал.6 ГПК да плати по сметка на Окръжен съд М., в полза на бюджета на съдебната власт държавна такса в размер на 5042.12 лева.

Решението в частта относно иска на Л. Х. Ц. е постановено с участието на трето лице И. Т. Я. като помагач на ответника ЗАД О. АД.

РЕШЕНИЕТО може да се обжалва пред Апелативен съд гр. С. с въззивна жалба в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Окръжен съд – М.: _____